

Wstęp

Książka o Ciepłowni Rydułtowy Sp. z o.o. stanowi przykład dbałości o pamięć historyczną wśród mieszkańców „małej ojczyzny” – Rydułtów. Choć mogłoby się wydawać, że publikacja o prywatnej spółce z branży ciepłowniczej będzie zawierała wyłącznie fakty dotyczące jej funkcjonowania, ta publikacja jest całkowicie inna. W książce oprócz przedstawienia historii powstania i działania zakładu, inwestycji i zatrudnienia zaprezentowano wiele ciekawych faktów o wydarzeniach z końca lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych, jednym słowem – powstanie firmy umieszczone zostało w szerszym kontekście. Publikacja jest także świetnym źródłem do historii przemian, jakie zachodziły w polskiej i śląskiej gospodarce po 1989 roku. Pokazuje również, jak te wielkie wydarzenia w Polsce i na świecie wpływały na niewielką, górnictwem gminę na Górnym Śląsku.

Tematyka historii przedsiębiorstw ciepłowniczych była już podejmowana w literaturze. Między innymi powstały publikacje o Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej S.A. w Kaliszu¹ oraz o Ciepłowni w Tychach². Na szczególną uwagę zasługuje – mimo powstania przed 1989 rokiem – ta druga publikacja, która w sposób wyczerpujący opisuje historię zakładu. Częściej w literaturze podejmowany był temat działalności przedsiębiorstw wodociągowych. Opracowania tego tematu doczekały się między innymi miasta: pobliski Rybnik³, Bielsko-Biała⁴, Chorzów i Świętochłowice⁵, Katowice⁶.

¹ A. WOŹNIAK, A. ZMYŚLONY, *Historia Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej S.A. w Kaliszu. XXV lat ciepłownictwa w Kaliszu*, Kalisz 2000.

² K. JEZIERSKI, *Ciepłownia Tychy 1961–1986*, [b.m.w.] 1988.

³ B. KŁOCH, D. KELLER, *Wodociągi i kanalizacja Rybnika. Zarys dziejów*, Rybnik 2007.

⁴ *Wodociągi i kanalizacja w Bielsku-Białej. W 120. rocznicę uruchomienia wodociągu w Bielsku (1895–2015)*, red. P. DUDEK, Bielsko-Biała 2015.

⁵ *Wodociągi i kanalizacja w Chorzowie i Świętochłowicach*, red. G. GRZEGOREK, Katowice 2012.

⁶ *Katowickie wodociągi*, red. J. PSIUK, Katowice 2010; *Wodociągi i kanalizacja Katowic*, red. G. GRZEGOREK, Katowice 2016.

Celem niniejszej publikacji jest opisanie historii powstania i funkcjonowania Ciepłowni Rydułtowy Sp. z o.o. w latach 1993–2018, uzupełnione wspomnieniami pracowników oraz osób zaangażowanych w tworzenie i działalność spółki.

Początkowy tytuł publikacji – *Pionier w likwidacji niskiej emisji* – został zaczerpnięty z okolicznościowego filmu pod tytułem *25 lat w naszych wspomnieniach*, który nakręcili pracownicy oraz byli pracownicy Ciepłowni z okazji jubileuszu 25-lecia firmy. Podzielili się w nim swoimi wspomnieniami oraz refleksjami związanymi z pracą. Tytułowe „pionierstwo” w przypadku Ciepłowni potwierdza się na kilku płaszczyznach. Po pierwsze, już powstanie firmy w ramach restrukturyzacji działalności górniczej w Rydułtowach było swego rodzaju pionierstwem (jak wiadomo do 1989 roku z powodów politycznych działalność tzw. prywatnej inicjatywy była dość mocno ograniczona). Po drugie, założenie spółki w ramach akcjonariatu pracowniczego było niezwykle – jak na owe czasy – nowatorskie. Po trzecie, samo administrowanie spółką i wprowadzanie z dużą dokładnością nowoczesnych, korporacyjnych form zarządzania również można zaliczyć do przedsięwzięć innowacyjnych. Po czwarte, wszelkie inwestycje – zarówno z branży ciepłowniczej, jak i wodociągowej – miały charakter nowatorski (między innymi zastosowanie w stacji uzdatniania wody technologii odwróconej osmozy). Nie można zapomnieć również o filozofii firmy, której głównym założeniem była dbałość o środowisko naturalne i dobro człowieka. Wszystkie działania spółki – zarówno w zakresie inwestycyjnym, jak i promocyjnym – skierowane były na promowanie ekologii i dbałości o środowisko.

Książka podzielona została na pięć rozdziałów. Pierwszy rozdział – mający charakter wprowadzający – zawiera przedstawioną w zarysie historię Rydułtów. Drugi rozdział dotyczy powstania Ciepłowni i jej funkcjonowania. Kolejny rozdział poświęcony jest działalności spółki – świadczonym przez nią usługom: ciepłowniczym, wodociągowym i innym, a także poczynionym przez Ciepłownię inwestycjom. Czwarty rozdział obejmuje następujące zagadnienia z funkcjonowania spółki: kadra zarządzająca i pracownicy, warunki pracy, partycypacja pracownicza w zarządzaniu, integracja pracowników w pracy i po pracy. W ostatnim rozdziale opisane zostało zaangażowanie Ciepłowni w różnorodne projekty organizowane w środowisku lokalnym oraz działalność filantropijna spółki. Aneks zawiera wspomnienia osób związanych z Ciepłownią oraz wywiady z jej pracownikami i z osobami, które w różny sposób były zaangażowane w funkcjonowanie firmy.

W książce wykorzystano zgromadzoną w Ciepłowni dokumentację archiwalną i niearchiwalną, a także zasoby Archiwum Państwowego w Katowicach i Oddziału w Cieszynie, Archiwum Polskiej Akademii Nauk Oddział w Katowicach i Izby Pamięci Kopalni Węgla Kamiennego (dalej: KWK) „Rydułtowy-Anna”. Sięgnięto ponadto do zebranych relacji i materiałów prasowych. Oparto się na dostępnej literaturze, w tym przede wszystkim publikacji poświęconej historii miasta Rydułtowy autorstwa Aleksandry Matuszczyk-Kotulskiej⁷, a także monografii Andrzeja Adamczyka o kopalni „Rydułtowy”⁸.

W tym miejscu chcielibyśmy podziękować wszystkim osobom, które przyczyniły się do powstania publikacji. W pierwszej kolejności podziękowania składamy prezesowi Zarządu Ciepłowni Rydułtowy Sp. z o.o. Andrzejowi Wyciskowi, a także koordynatorce projektu ze strony Spółki Kazimierze Wanglorz. Podziękowania za pomoc w zbieraniu materiałów i informacji o historii przedsiębiorstwa kierujemy do wszystkich pracowników Ciepłowni. Szczególne wyrazy wdzięczności przekazujemy osobom, które udzieliły wywiadów do książki. Dziękujemy również recenzentowi publikacji prof. dr. hab. Kazimierzowi Miroszewskiemu. Jesteśmy wdzięczni wszystkim, których z imienia i nazwiska nie sposób tu wymienić, a którzy służyli radą, pomocą i dobrym słowem przy powstawaniu niniejszej publikacji.

⁷ A. MATUSZCZYK-KOTULSKA, *Rydułtowy. Zarys dziejów*, Rydułtowy 1997.

⁸ A. ADAMCZYK, *Kopalnia Węgla Kamiennego Rydułtowy-Anna 1945–2014 (1792–1806–1832)*, Rydułtowy 2015.